

Centrum pre deti a rodiny
Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin

KONTAKTNÁ ADRESA:

Centrum pre deti a rodiny, Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin

MIESTO VYKONÁVANIA OPATRENÍ:

Centrum pre deti a rodiny, Ul. Hviezdoslavova 62, 036 01 Martin (kmeňová budova). Deťom umiestneným v profesionálnych náhradných rodinách sa starostlivosť poskytuje v domácnostiach profesionálnych náhradných rodičov.

Tel. kontakt: 043/ 4132631

e-mail: riaditel.Martin@ded.gov.sk **ČEL, DRUH A FORMA VYKONÁVANÝCH OPATRENÍ V CENTRE**

Centrum pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“) je zariadenie zriadené na účel vykonávania:

- a) opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia (ďalej len „pobytové opatrenie súdu“),
- b) výchovných opatrení podľa § 12 ods. 1 písm. d) zákona č. 305/2005 Z.z. výchovných opatrení, ktorými je uložená povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu, povinností uložených na zabezpečenie účelu výchovného opatrenia podľa osobitného predpisu alebo neodkladných opatrení, ktorými je uložená takáto povinnosť (ďalej len „ambulantné výchovné opatrenie“),
- c) opatrení na predchádzanie vzniku, prehlbovania a opakovania

1. krízových situácií dieťaťa v prirodzenom rodinnom prostredí alebo náhradnom rodinnom prostredí,
 2. porúch psychického vývinu, fyzického vývinu alebo sociálneho vývinu dieťaťa z dôvodu problémov v prirodzenom rodinnom prostredí, náhradnom rodinnom prostredí, širšom sociálnom prostredí a v medziľudských vzťahoch.
- d) opatrení podľa § 11 ods. 3 písm. b) číslo 5. zákona č. 305/2005 Z.z. „ak orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pri vykonávaní opatrení podľa tohto zákona zistí, že dieťa, rodič alebo osoba, ktorá sa osobne stará o dieťa, potrebujú pomoc z dôvodu, že nie sú schopní riešiť problémy v rodine, konflikty v rodine, prispôbiť sa novej situácii v rodine, alebo ak ide o rodinu so špecifickým problémom a nemožno vykonať opatrenia podľa odseku 1 alebo podľa § 10, navrhne ako súčasť vykonávaných opatrení vykonanie alebo zabezpečenie vykonania odborných metód na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možností rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, prostredníctvom Stretnutí rodinného kruhu
- e) opatrení podľa § 73 ods. 6 písm. a) zákona č. 305/2005 Z.z. na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možností rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, ak opatreniami vykonávanými vo vlastnej pôsobnosti nebolo možné jednoznačne určiť mieru ohrozenia dieťaťa

Centrum zabezpečuje plnenie účelu najmä vykonávaním sociálnej práce, psychologickej pomoci a starostlivosti, výchovy, špeciálno-pedagogickej starostlivosti, liečebno-výchovnej starostlivosti, diagnostiky a ďalších odborných činností zodpovedajúcich účelu centra a utvára podmienky na ďalšie činnosti v ustanovenom rozsahu.

Centrum vykonáva opatrenia, na ktorý bolo zriadené:

- a) pobytovou formou,
- b) ambulantnou formou
- c) terénnou formou
- d) odbornou metódou „Stretnutia rodinného kruhu“

Vykonávanie opatrení pobytovou formou

Vykonávanie opatrení pobytovou formou pre:

- a) **dieťa** na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia,
- b) **plnoletú fyzickú osobu**, ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

Centrum vykonáva pobytové opatrenie súdu v

- a) profesionálnej náhradnej rodine, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom,
- b) samostatne usporiadaných skupinách zriadených v budove centra v ustanovenom počte samostatne usporiadaných skupín a s ustanoveným počtom detí a mladých dospelých v samostatne usporiadanej skupine, a to v
 1. **dvoch samostatne usporiadaných skupinách - samostatných skupinách,**
 2. **dvoch samostatne usporiadaných skupinách - špecializovaných samostatných skupinách pre deti s duševnou poruchou,**
 3. **troch samostatne usporiadaných skupinách - špecializovaných samostatných skupinách pre deti ŤZP – ošetrovateľské**
 4. **jednej špecializovanej samostatnej skupine pre deti ŤZP – ošetrovateľská**

Vykonávanie opatrení ambulantnou formou alebo terénnou formou

Centrum vykonáva opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou pre:

- dieťa na základe odporúčania orgánu SPODaSK, alebo rozhodnutia súdu, alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa

Opatrenia:

- odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii - § 11 ods. 3) písm. b) bod 1, v počte hodín na rok (400 hod.)
- odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa - § 11 ods. 3 písm. b) bod 2, v počte hodín na rok (560 hod.)
- odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností - § 11 ods. 3 písm. b) bod 4, v počte hodín na rok (475 hod.)
- § 11 ods. 3) písm. b) bod 5. - odborné metódy na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenia možností rodičov, ďalších príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa.
- § 44a ods. 1 písm. a) – poskytovanie alebo zabezpečenie poskytnutia sociálneho poradenstva alebo iného odborného poradenstva, v počte hodín na rok (300 hod.)
- § 44a ods. 1 písm. b) bod 1 – vykonanie alebo zabezpečenie vykonania opatrení na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov, v počte hodín na rok (400 hod.)
- § 44a ods. 1 písm. b) bod 2 - uplatňovanie zákonných nárokov dieťaťa, v počte hodín na rok (50 hod.)
- § 73 ods. 6 písm. a) Vykonávanie opatrení na zhodnotenie situácie dieťaťa a rodiny, posúdenie možností rodičov,...riešiť situáciu dieťaťa a rodiny na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa, ak opatreniami vykonávanými vo vlastnej pôsobnosti nebolo možné jednoznačne určiť mieru ohrozenia dieťaťa.
- § 73 ods. 6 písm. e) – poskytovanie sociálneho poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti, v počte hodín na rok (400 hod.).

Na rok 2023 sú v „Pláne zabezpečenia vykonávania ambulantných a terénnych opatrení SPODaSK v štátnych CDR“ pridelené hodiny, ktoré je možné využívať aj v rámci podpory ohrozenej rodiny prostredníctvom dostupného nástroja práce – stretnutí rodinného kruhu.

ODBORNÁ METÓDA PRÁCE S DIEŤAŤOM A JEHO RODINOU – „STRETNUTIA RODINNÉHO KRUHU“

Organizovanie Stretnutí rodinného kruhu komplexne spĺňajú parametre zákonom zadaných odbornej metódy, ktorá má byť pro výkone opatrení SPODaSK zabezpečená.

Ide o unikátny model plánovania pre ohrozené dieťa a jeho rodinu so zapojením rodiny, príbuzných a iných blízkych osôb dieťaťa. Je to efektívny spôsob komplexného vyhodnotenia situácie v rodine dieťaťa, aktivizácia a využitie potenciálu širokej rodiny, blízkych osôb a komunity pri hľadaní najlepšieho riešenia pre ohrozené dieťa. Stretnutia rodinného kruhu predstavujú osvedčený spôsob obnovy a posilnenia rodinných väzieb a vytvárania podporných vzťahov v prospech dieťaťa a vzájomné posilnenie dôvery medzi rodinou a profesionálmi.

Najčastejšie dôvody uskutočnenia Stretnutí rodinného kruhu:

- keď je ohrozené bezpečie a zdravý vývin dieťaťa, alebo sú obavy, že dieťa nemá dostatočne naplnené svoje potreby a je potrebné určiť mieru ohrozenia
- keď rodina nezvláda aktuálnu náročnú životnú situáciu alebo výchovu dieťaťa
- keď je potrebné zmobilizovať širšiu rodinnú a sociálnu sieť okolo ohrozeného dieťaťa a posilniť súdržnosť rodiny pre dieťa vo svojom strede
- v akejkoľvek záťažovej situácii, ktorou rodina prechádza a ktorá negatívne ovplyvňuje stav dieťaťa (rozvody rodičov, rodičovské konflikty, strata blízkej osoby, ekonomickej či sociálnej istoty, závislosti, násilie v rodine)
- keď hrozí vyňatie dieťaťa z jeho prirodzeného rodinného prostredia a následné umiestnenie do inštitucionálnej starostlivosti
- ak by úprava rodinných pomerov umožnila dieťaťu umiestnenému v inštitucionálnej starostlivosti jeho návrat do rodiny
- ak je cieľom návrat dieťaťa do rodiny a je potrebné zmobilizovať širokú rodinu, komunitu iné blízke osoby dieťaťa pre zaistenie dlhodobej podpory v prirodzenom prostredí rodiny
- keď dieťa v náhradnej starostlivosti nemá dostatočne udržiavaný a vyživovaný kontakt so svojou rodinou a inými blízkymi osobami zo svojho pôvodného prostredia

- keď rodina alebo zariadenie, v ktorom je dieťa umiestnené, potrebuje urobiť dôležité rozhodnutie ohľadom dieťaťa

Centrum bude vykonávať odbornú metódu „Stretnutie rodinného kruhu“ pre **ÚPSVaR Martin, Turčianske Teplice, Žilina.**

OPIS CIEĽOVEJ SKUPINY CENTRA

Centrum bude vykonávať opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou pre okresy **Martin.**

Cieľová skupina pre pobytovú formu:

- dieťa na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia a o uložení výchovného opatrenia,
- plnoletú fyzickú osobu, ktorou je mladý dospelý, po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa.

Cieľová skupina pre ambulantnú formu a terénnu formu:

- dieťa na základe odporúčania orgánu SPODaSK, alebo rozhodnutia súdu, alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately o uložení ambulantného výchovného opatrenia, a ak je to účelom ambulantného výchovného opatrenia, tak aj pre rodiča dieťaťa alebo osobu, ktorá sa osobne stará o dieťa

DÔVODY VYLUČUJÚCE VYKONÁVANIE OPATRENÍ V CENTRE:

- nevykonávame opatrenia, ak centrum nedisponuje personálnym zabezpečením pre výkon opatrení ambulantnej a terénnej formy,
- nevykonávame opatrenia, ak je vyčerpaný pracovný časofond pre ambulantnú a terénnu formu práce,
- nevykonávame opatrenia pre deti s drogovou závislosťou,
- syndróm CAN

- v prípade, že nebude voľné miesto na SUS (samostatné skupiny) z dôvodu naplnenia kapacity, na súdne rozhodnutie nebude možné prijať iné mal. dieťa na dohodu
- nemá vytvorený program pre výkon daného opatrenia

CELKOVÝ POČET MIEST V CENTRE PRE POBYTOVÉ OPATRENIE SÚDU SPOLOČNE S MIESTAMI V PROFESIONÁLNYCH RODINÁCH

Celkový počet miest v Centre pre vykonávanie opatrení pobytovo formou je 82 miest, z toho 20 miest je pre deti v profesionálnych rodinách (10 profesionálnych rodín).

2 miesta na samostatne usporiadaných skupinách (SUS) – samostatné skupiny (SS) je možné obsadiť na vykonávanie opatrení pobytovou formou pre dieťa na základe dohody, ale len v tom prípade, ak bude voľná kapacita na SS a nebude kapacitne obsadená pobytovou formou pre deti na základe rozhodnutia súdu.

Samostatne usporiadané skupiny:

- 1. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina (kapacita 10 detí)**
- 2. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina (kapacita 10 detí)**

- 1. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská (kapacita 6 detí)**
- 2. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská (kapacita 6 detí)**
- 3. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská (kapacita 7 detí)**
- 4. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – opatrovateľská (kapacita 8 detí)**
- 5. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s duševnou poruchou (kapacita 7 detí)**
- 6. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s duševnou poruchou (kapacita 8 detí)**

OPIS VNÚTORNÝCH PRIESTOROV CENTRA:

Suterén: pracovňa, sušiareň, miestnosť údržbárov a vodičov, archív, skladové priestory, technická miestnosť pre deti.

Prízemie: miestnosti pre sociálne pracovníčky, psychológov, miestnosť špeciálneho pedagóga, terapeutická miestnosť, školská trieda pre deti s individuálnym vzdelávaním, návštevná zóna, miestnosti: riaditeľa a samostatného referenta, účtovníčok, vedúceho ekonomického úseku, personálnej a mzdovej, jedáleň, centrálna kuchyňa, miestnosť plánovania stravy a zásobovania, sklad potravín, šatňa. Ďalšie miestnosti: archív 3 miestnosti, miestnosť pre výučbu hry detí na hudobné nástroje a nácvik kultúrnych programov.

I. nadpodlažie:

1.samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská - špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 6.

2.samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská - špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 6.

3.samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská - špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 7.

4.samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – opatrovateľská - špecializovaná samostatná skupina má svoj priestor určený na kúpanie, kŕmenie detí, spanie. Počet lôžok na skupine 8.

Na týchto skupinách pracujú sestry a opatrovateľky.

1.samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina - na skupine sú tri izby pre deti, jedáleň, obývacia miestnosť, kúpeľňa, miestnosť pre vychovávateľov. Izba č. 1 má 3 lôžka a možnosť 1 prístelky, izba č. 2 má 3 lôžka, izba č. 3 má 3 lôžka. Súkromie detí centrum

zabezpečí na samostatnej skupine tak, že toalety sú oddelené zvlášť pre chlapcov a dievčatá. Na izbách majú deti svoje postele, skrine, stolíky. Počet lôžok na skupine 10.

Pracujú tu vychovávateľky a pomocné vychovávateľky.

II. nadpodlažie:

2.samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina - na skupine je šesť izieb, obývacia miestnosť, jedáleň, kuchyňa, herňa, miestnosť vychovávateľov. Izba č. 1 má 1 lôžko, izba č. 2 má 1 lôžko, izba č. 3 má 2 lôžka, izba č. 4 má 3 lôžka, izba č. 5 má 2 lôžka. Súkromie detí centrum zabezpečuje na samostatnej skupine tak, že kúpeľňa a toalety sú oddelené zvlášť pre chlapcov a dievčatá. Na izbách majú deti svoje postele, skrine, stolíky. Počet lôžok na skupine 10.

V priestoroch na chodbe je izba č. 6 pre mladého dospelého – patrí pod skupinu „MAKY“ má k dispozícii 1 lôžko, kúpeľňu. Ďalšie 2 miestnosti sú pracovne pre psychologičky, arteterapeutická miestnosť, spoločenská miestnosť.

6.samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s duševnou poruchou - na skupine sú tri izby pre deti, jedáleň, obývacia miestnosť, nachádza sa tu veľká hala, kúpeľňa a toaleta, miestnosť vychovávateľov. Izba č. 1 má 3 lôžka, izba č. 2 má 3 lôžka, izba č. 3 má 2 lôžka. Počet lôžok na skupine 8.

5.samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s duševnou poruchou - na skupine sú dve izby pre deti, jedáleň, obývacia miestnosť, sušiareň, kúpeľňa a toaleta, miestnosť vychovávateľov. Izba č. 1 má 3 lôžka, izba č. 2 má 4 lôžka. Počet lôžok na skupine 7.

OPIS VONKAJŠÍCH PRIESTOROV CENTRA:

Centrum disponuje veľkou záhradou, kde sú listnaté a ihličnaté stromy, zatravnená plocha. Na trávinatej ploche sú vybudované chodníky s možnosťou využitia bicyklovania sa detí, kočíkovania. V záhrade máme altánok s krbom. Na ploche s umelým trávnikom sú preliezačky, hojdačky. Druhý umelý trávnik je vybudovaný pre športové a voľnočasové aktivity detí. Deti majú na betónovom ihrisku umiestnené basketbalové koše.

POČET ZAMESTNANCOV A PROFESIJNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV CENTRA, KTORÉ VYKONÁVA OPATRENIA POBYTOVOU FORMOU JE CELKOM: 55 zamestnancov priameho kontaktu (z celkového počtu pracovných úväzkov 89)

1. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina (kapacita 10 detí) - vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ s EA (1)

2. samostatne usporiadaná skupina - samostatná skupina (kapacita 10 detí) - - vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)

1. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská (kapacita 6 detí) - sestra (4), pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)

2. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská (kapacita 6 detí) - sestra (4), pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)

3. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – ošetrovateľská (kapacita 7 detí) - sestra (4), pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)

4. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti ŤZP – opatrovateľská (kapacita 8 detí) - opatrovateľ (2), vychovávateľ (2) pomocný vychovávateľ (2), pomocný vychovávateľ s EA (1)

5. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s duševnou poruchou (kapacita 7 detí) - vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ s EA (1)

6. samostatne usporiadaná skupina - špecializovaná samostatná skupina pre deti s duševnou poruchou (kapacita 8 detí) - vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ (3), pomocný vychovávateľ s EA (1)

Zdravotný úsek zastrešuje hlavná sestra – VŠ II.

Centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou zamestnancami centra, ktorí

- a) vykonávajú odborné činnosti v odbornom tíme v ustanovenom počte a profesijnej štruktúre a
- b) poskytujú odbornú pomoc a starostlivosť v ustanovenom počte a profesijnej štruktúre v
 - 1. profesionálnej náhradnej rodine,
 - 2. skupine,
 - 3. samostatne usporiadanej skupine.

Súčasťou vykonávania opatrení pobytovou formou je v rozsahu ustanovenom týmto zákonom

- a) poskytovanie,
 - 1. bývania,
 - 2. stravovania, zabezpečenie stravovania alebo vytvorenie podmienok na prípravu stravy,
 - 3. obslužných činností,
 - 4. osobného vybavenia deťom,
- b) úschova cenných vecí,
- c) zabezpečenie,
 - 1. zdravotnej starostlivosti,
 - 2. povinnej školskej dochádzky a prípravy na povolanie,
 - 3. úschovu cenných vecí.

Odborní zamestnanci:

- 1 vedúca úseku starostlivosti o deti – sociálny pracovník (VŠ II. / III. st.)
- 3 sociálny pracovník (VŠ II. st.)
- 1 sociálny pracovník – koordinátor SRK (VŠ II. st.)
- 3 psychológ (z toho NPDEI NS 1 úväzok) (VŠ II. st.)
- 1 špeciálny pedagóg (VŠ II. st.)
- 1 odborný zamestnanec vykonávajúci metódy fyzioterapie (VŠ I. / II. St.)
- 10 profesionálny rodič (3 VŠ II. st., 7 SŠ s maturitou)

POČET ZAMESTNANCOV A PROFESIJNÁ ŠTRUKTÚRA ZAMESTNANCOV V ODBORNOM TÍME CENTRA NA VYKONÁVANIE OPATRENÍ AMBULANTNOU FORMOU A TERÉNNOU FORMOU SÚ CELKOM 4 ZAMESTNANCI:

- 3 sociálny pracovník (VŠ II.st. sociálna práca alebo asistent sociálnej práce)
- 1 psychológ (VŠ II.st.)

OPIS SPÔSOBU OBOZNÁMENIA DETÍ, RODIČOV A INÝCH FYZICKÝCH OSÔB S PROGRAMOM CENTRA

S programom centra je dieťa oboznámené pri prijatí sociálnym pracovníkom najneskôr do 7 dní od prijatia. Rodičia, rodina a fyzické osoby blízke dieťaťu sú s programom centra oboznámení sociálnou pracovníčkou pri prvom stretnutí.

Centrum zabezpečuje prijatie dieťaťa do centra spôsobom primeraným veku, schopnostiam a psychickému stavu dieťaťa. Zoznámenie dieťaťa s režimom samostatnej skupiny vykonáva vychovávateľ s prihliadnutím na aktuálny stav dieťaťa a jeho schopnosť vnímať pravidlá a povinnosti.

Rodičia sú oboznámení s možnosťami kontaktu so svojimi deťmi (telefonická, osobná – návštevy a krátkodobé pobyty alebo korešpondenčná forma).

OPIS ODBORNÝCH METÓD PRÁCE S DIEŤAŤOM, JEHO RODINOU A INÝMI PLNOLETÝMI FYZICKÝMI OSOBAMI, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE A SPÔSOB ZAPÁJANIA SPOLUPRACUJÚCICH SUBJEKTOV DO ODBORNEJ PRÁCE CENTRA

Všeobecné metódy a pracovné postupy práce psychológa

Metóda pozorovania: uvedomelý základný proces poznávania, prvok experimentálneho usudzovania. Na základe zaznamenaných javov sa vysloví hypotéza. Pozorovanie sa opiera o tri základné techniky:

- a) priame pozorovanie (ktoré budeme najviac využívať v prvej fáze)

b) nepriame pozorovanie

c) nepriame pozorovanie pomocou rozhovoru (interview)

Používa sa počas vyšetrenia, alebo ako samostatná metóda. Pozorovanie je zamerané jednak na neverbálne prejavy dieťaťa, ale aj na prejavy emócií, sociálne správanie, vzťah k objektom a vzťah k sebe. Je dôležité si všímať správanie dieťaťa k rodičom

Rozhovor – s dieťaťom prebieha rozhovor buď za prítomnosti rodičov, alebo osamote. Účel rozhovoru má byť dieťaťu vysvetlený, psychológ má vytvoriť príjemnú a bezpečnú atmosféru, má umožniť voľné vyjadrovanie pocitov dieťaťa.

Psychodiagnostika - predstavuje poznávanie, hodnotenie a meranie psychických stavov, vlastností, funkcií a procesov. Psychologická diagnostika dieťaťa umiestneného do centra je okrem iného aj podkladom pre vypracovanie IPRODu. Psychológ pracujúci v zariadeniach SPODaSK vykonáva vstupnú psychodiagnostiku najneskôr do 3 mesiacov od príchodu klienta do zariadenia. Opakovaná odborná psychodiagnostika sa robí len v prípade zmeneného psychického alebo emočného stavu klienta, prípadne na žiadosť inej inštitúcie. V prípade potreby zabezpečenia psychodiagnostiky klinickým psychológom, psychológ zariadenia s tým oboznámi riaditeľa zariadenia, ktorý požiadavku zabezpečí. Periodická odborná psychodiagnostika sa vykonáva len u detí do 3 rokov. Cieľom je zmapovať skrining psychomotorického vývinu dieťaťa.

Medzi najčastejšie používané testové metódy sú zaradené:

- **sebaposudzovacie techniky**
- **pozorovacie techniky**

Metódy individuálneho poradenstva

- Analýza spontánnych produktov
- Testové metódy

Metódy skupinového poradenstva

- Tréning
- Hranie rolí

Ďalšie odborné psychologické činnosti:

- Využitie terapeutických prvkov: hra, arteterapia, vzťahová väzba, Sand Play, Snoezelen, Adlerovská psychoterapia
- Preventívne programy
- Sociálno-psychologický výcvik pre deti a adolescentov
- Krízová intervencia

Špeciálny pedagóg

- Vstupná orientačná špeciálnopedagogická diagnostika a rediagnostika podľa potrieb konkrétneho dieťaťa.
- Odborné špeciálno-pedagogické činnosti a intervencie pre deti a žiakov s mentálnym postihnutím, sluchovým postihnutím, zrakovým postihnutím, telesným postihnutím, s narušenou komunikačnou schopnosťou, autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami, viacnásobným postihnutím, chorým alebo zdravotne oslabeným, s vývinovými poruchami a odborné činnosti spojené s reedukáciou porúch správania a porúch učenia prostredníctvom výchovnej rehabilitácie – špeciálnopedagogickej (špeciálna edukácia, špeciálna stimulácia, korekcia, reedukácia, kompenzácia), ktorá je súčasťou komplexnej rehabilitácie a využíva jej metódy, zásady a formy.
- Špeciálnopedagogické poradenstvo, konzultácie a metodická pomoc všetkým pedagogickým zamestnancom zariadenia, profesionálnym, biologickým rodičom a všetkým, ktorí sa budú podieľať na výchove a vzdelávaní klienta; poskytovanie odbornej pomoci klientom pri riešení výchovných a vzdelávacích ťažkostí.
- Depistáž, včasná detekcia a intervencia problémov klienta, dispenzarizácia
- Špeciálnopedagogická prevencia a osвета
- Spolupráca so školami a školskými zariadeniami
- Krízová intervencia

OPIS ODBORNÝCH METÓD PRÁCE S DIEŤAŤOM, JEHO RODINOU A INÝMI PLNOLETÝMI FYZICKÝMI OSOBAMI, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE AMBULANTNOU FORMOU A TERÉNNOU FORMOU

Zanedbávanie

Sociálna práca s rodinou predstavuje jednu z foriem sociálnej práce. Aj keď v súčasnosti sa rozlišuje medzi sociálnou prácou s jednotlivcom a sociálnou prácou s rodinou, je potrebné si uvedomiť, že každý jedinec žije v určitom sociálnom prostredí, pričom najbližším prostredím, poskytovateľom pomoci a opory, na druhej strane možným zdrojom konfliktov je práve rodina. Preto v mnohých prípadoch tieto dve formy sociálnej práce môžu na seba priamo nadväzovať, či dokonca sa prelínať. Dôležité je obnoviť komunikáciu, vzájomný rešpekt, úctu, vypočuť druhú stranu, pochopiť ju a snažiť sa nájsť spoločné riešenie problému.

Dôležité je poznať komunikačný štýl rodiny, hodnoty a postoje členov rodiny k rôznym oblastiam života rodiny. Je nutné viesť motivačné rozhovory, s cieľom podporiť rodinu v procese realizácie zmeny.

Metódy práce s rodinou:

Program rozvoja rodičovských zručností – ide o dlhodobú systematickú prácu s rodičmi, s cieľom podporiť vzájomné citové väzby, rodičovskú zodpovednosť, rodičovské zručnosti dôležité pri starostlivosti a výchove detí.

Rodinná konferencia - realizuje sa na báze dobrovoľnosti, ide o metódu rozhodovania, ktorou sa dáva rodine a jej blízkym priestor samostatne hľadať riešenia situácie. Pri stanovení cieľov sa využíva metóda SMART. Zhrnutie hlavných krokov pri práci s rodinou je dôležité pomenovať hlavné problémové oblasti, vypracovať s rodinou stratégiu riešenia situácie, urobiť rekonštrukciu vzťahov v rodine, udržiavať a podporovať motiváciu členov rodiny v prevzatí iniciatívy a zodpovednosti za svoj ďalší vývoj.

Náhradná rodinná starostlivosť

Jedná sa o formu psychologického sprevádzania a podporu náhradným rodinám na zvládnutie zabezpečenia náhradného rodinného prostredia. Odborná pomoc dieťaťu, náhradnému rodičovi je poskytovaná podľa potreby na uľahčenie riešenia výchovných problémov alebo rodinných problémov v situáciách bežných i krízových.

Psychologická intervencia - poradenstvo, podpora, stabilizácia dieťaťa a skrining momentálneho emocionálneho stavu.

Psychologická práca s náhradnou rodinou

Odborné poradenstvo a konzultácie v oblasti osobnostného, sociálneho a emocionálneho vývinu dieťaťa, v oblasti výchovy a vzdelávania. Prevencia syndrómu vyhorenia.

Psychologické sprevádzanie

Poskytnutie oporného a styčného bodu pri riešení hraničných ale aj bežných situácií v spoložití a výchove zvereneho dieťaťa.

Tréning sociálnych a komunikačných zručností v oblasti nadväzovania a udržiavania vzťahov, schopnosti spolupracovať a pracovať v tíme, regulovať vlastné správanie a byť zaň zodpovedný.

Modelovanie a hranie rolí

Metóda práce s rodinou, ktorá ponúka spôsob zvládnutia emočne nasýtenej situácie. Cieľom je riešenie aktuálne vzniknutých problémov a uvoľnenie napätia. Umožňuje tiež nácvik konkrétnych sociálnych zručností.

Hrové techniky

Hra je pre dieťa jedným z najprirodzenejších spôsobov vyjadrovania ich aktuálneho prežívania a pri práci s danou problematikou môže byť využitá ako ekvivalent poradenského či psychoterapeutického rozhovoru.

Projektívne techniky

Napr. **Kresba rodiny, Začarovaná rodina, Čiara života, Rodinná doska** a pod.

OPIS PLÁNOVANIA A VYHODNOCOVANIA VÝCHOVNEJ ČINNOSTI V SAMOSTATNE USPORIADANÝCH SKUPINÁCH

Na samostatne usporiadaných skupinách sa vypracováva plán výchovných činností na šesť mesiacov, ktorý vypracujú vychovávatelia spoločne s deťmi. Tento plán vyhodnocujú vychovávatelia spoločne s deťmi na komunitnom stretnutí, každý mesiac. Tieto činnosti sú zahrnuté aj v individuálnom pláne výchovnej činnosti, ktorý je súčasťou individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Výchovná činnosť na samostatne usporiadanej skupine sa plánuje vždy na mesiac vopred. Zohľadňuje sa heterogénne zloženie skupiny, s rešpektovaním intelektových, zdravotných, kultúrnych odlišností a vekového zloženia.

V rámci výchovnej práce s dieťaťom sa raz mesačne na každej samostatne usporiadanej skupine konajú pracovné porady, kde sa vyhodnocuje aj plán výchovnej činnosti skupiny.

Cieľom porád je získanie:

- informácii o dieťati /zdravotné, výchovné, oblasť vzdelávania, sociálnych zručností, emocionality, záujmová a rekreačná činnosť, spolupráca s rodinou dieťaťa, blízkymi osobami dieťaťa záujmy, .../
- mimoriadne udalosti
- tímová práca a stanovenie čiastkových cieľov do ďalšieho mesiaca

Výchovný pracovník zaznamenáva dôležité udalosti v živote dieťaťa aj do jeho vlastnej Knihy života.

Motivačné výchovné prostriedky:

- výber obľúbenej činnosti
- nákupy podľa osobného výberu
- výlet
- koncert
- kino
- diskotéka
- predĺžená vychádzka
- vedenie komunitného stretnutia
- návšteva reštaurácie, cukrárne
- návšteva kaderníctva

Na samostatne usporiadaných skupinách – špecializovaných samostatných skupinách pre deti s ŤZP sa mesačne vypracúva plán ošetrovateľskej starostlivosti dieťaťa.

OPIS OBSAHU PRÍPRAVY NA PROFESIONÁLNE VYKONÁVANIE NÁHRADNEJ STAROSTLIVOSTI PODĽA § 16 VRÁTANE POČTU HODÍN URČENÝCH NA NÁCVIK PRAKTICKÝCH ZRUČNOSTÍ VO VÝCHOVNEJ PRÁCI S DEŤMI A PERSONÁLNE ZABEZPEČENIE TEJTO PRÍPRAVY, AK CENTRUM VYKONÁVA AJ PRÍPRAVU NA VYKONÁVANIE PROFESIONÁLNEJ NÁHRADNEJ STAROSTLIVOSTI

Centrum pre deti a rodinu zabezpečuje prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti (ďalej len „príprava“) a zároveň poskytuje záujemcom všetky informácie súvisiace s prípravou.

Základné podmienky, rozsah a obsah prípravy sú upravené Zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a so sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z.“) a Vyhláškou č. 103/2018 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z.

Profesionálna náhradná rodina (ďalej len „PNR“) je súčasťou organizačnej štruktúry Centra pre deti a rodiny (ďalej len „centrum“), v ktorom sa vykonávajú opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Centrum vykonáva pobytové opatrenia súdu v PNR, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo v byte, ktorého je PNR vlastníkom, spoluvlastníkom, nájomcom alebo spoločným nájomcom (§ 51 ods. 1).

Vykonávanie pobytového opatrenia súdu v PNR má prednosť pred jeho vykonávaním v samostatne usporiadanej skupine (§51 ods. 4).

V PNR zabezpečujú starostlivosť o deti a mladých dospelých manželia, ktorí sú zamestnancami centra, alebo fyzická osoba, ktorá je zamestnancom centra.

Profil profesionálneho náhradného rodiča

Záujemca o prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti (ďalej len „záujemca“) na základe svojej motivácie po absolvovaní prípravy dočasne poskytne svoje domáce a rodinné prostredie dieťaťu, ktoré je v centre umiestnené na základe rozhodnutia súdu, s cieľom naplniť jeho individuálne potreby vzhľadom na aktuálnu životnú situáciu, v ktorej sa nachádza.

PNR je povinný splniť ustanovený kvalifikačný predpoklad a absolvovať prípravu v ustanovenom rozsahu, ktorej súčasťou je písomné zhodnotenie tejto prípravy. Ak starostlivosť o deti v PNR zabezpečujú manželia, ktorí sú zamestnancami centra, ustanovený kvalifikačný predpoklad musí spĺňať aspoň jeden z manželov. Na manžela alebo manželku fyzickej osoby, ktorá je zamestnancom centra sa vzťahuje zákonom stanovený rozsah prípravy a bezúhonnosť v rozsahu aká platí pre fyzickú osobu, ktorá má záujem stať sa pestúnom alebo osvojiteľom (§ 39 ods. 4).

Hlavným poslaním profesionálneho náhradného rodiča je naplniť jednu zo základných potrieb dieťaťa, a to potrebu blízkej osoby, s ktorou si dieťa vytvorí vzájomné puto – láskyplný vzťah. Samotná rola PNR je zložitá a nesie v sebe spojenie roly rodič a roly profesionál – vychovávateľ. V niektorých situáciách prevažuje jedno, inokedy zase druhé. Je ťažké definovať aký je ten správny pomer medzi rolou rodič a rolou profesionála. Snaha o vyváženie oboch rolí je súčasťou obsahu prípravy na vykonávanie PNR.

Aby sa záujemca mohol stať profesionálnym náhradným rodičom, musí spĺňať:

1.) Určité kvalifikačné predpoklady pre zabezpečenie starostlivosti o dieťa a to najmenej (Vyhláška č. 103/2018 Z. z., § 15 ods.1):

- a) nižšie stredné odborné vzdelanie, alebo stredné odborné vzdelanie,
- b) úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné, vzdelanie, ak sa zabezpečuje starostlivosť o dieťa, ktoré vyžaduje zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že bolo týrané, sexuálne zneužívané alebo bol na ňom spáchaný trestný čin ohrozujúci jeho priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin.

2.) Rozsah prípravy na vykonávanie PNR je:

- a) 60 hodín, ak záujemca ukončil úplné stredné vzdelanie,
- b) 80 hodín, ak záujemca ukončil stredné vzdelanie,
- c) najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností podľa § 16 ods. 1 písm. b), ak ide o
 1. zamestnanca centra, ktorý bol členom odborného tímu podľa § 5 alebo ktorý zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite najmenej tri roky,
 2. manžela profesionálneho náhradného rodiča a starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov.

Za povolenú neúčast' sa považuje max. 10 percent z celkového počtu hodín prípravy, ktorá musí byť zdokladovaná (napr. PN, lekárske vyšetrenia, úmrtie v rodine a pod.) Manžel/ka záujemcu je povinný/á zúčastniť sa daného počtu hodín, inak prípravu neabsolvoval.

Organizačné podmienky prípravy

Prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti zabezpečuje centrum bez úhrady /náklady spojené s dopravou, stravovaním, ubytovaním a iné si záujemca zabezpečuje z vlastných zdrojov/.

Centrum zriaďuje tím na prípravu fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa profesionálnym náhradným rodičom, v zložení:

- najmenej jeden psychológ s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore psychológia (Vyhláška č. 103/2018 Z. z., § 16 ods. 3)
- najmenej jeden sociálny pracovník s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore sociálna práca, resp. špeciálny pedagóg s ukončeným vysokoškolským vzdelaním druhého stupňa v študijnom odbore učiteľstvo a pedagogické vedy v študijnom programe zameranom na špeciálnu pedagogiku alebo pedagogiku alebo v študijnom odbore logopédia a liečebná pedagogika v študijnom programe zameranom na liečebnú pedagogiku
- k vyššie uvedenému realizačnému tímu môžu byť prizvaní aj iní odborníci, (napr. profesionálny náhradný rodič, vychovávateľ centra, prípadne iní odborníci, ktorí nie sú zamestnancami centra)
- riaditeľ centra určí koordinátora prípravy, ktorý manažuje celý proces prípravy

Povinná dokumentácia

- Dohoda o realizovaní prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti, uzatvorená medzi centrom a záujemcom
- Súhlas so spracovaním osobných údajov
- Podrobnejší obsah prípravy a informácie o podmienkach vykonania prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti
- Prezenčná listina a výkaz /odpočet úloh za daný časofond/
- Zhodnotenie prípravy, ktoré je vypracované po ukončení prípravy.

Obsah prípravy

Príprava na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti v centre zahŕňa:

1) poskytnutie základných informácií o:

- a) právnych predpisoch upravujúcich oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rodinnoprávných vzťahov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch súvisiacich s vykonávaním profesionálnej náhradnej starostlivosti,
- b) výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení,
- c) psychickom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine dieťaťa a potrebách dieťaťa,
- d) potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, alebo ktoré je týrané, sexuálne zneužívané alebo sa vykonávajú opatrenia na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin v rozsahu najmenej 16 hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,
- e) právach dieťaťa,
- f) právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča,

2) nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi v rozsahu najmenej 50 % z celkového počtu hodín prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti zameraný na:

- a) identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa,
- b) vzťahovú väzbu, citové pripútanie a separáciu dieťaťa,
- c) prispôbenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča,

- d) komunikačné zručnosti,
- e) rozvoj výchovných zručností,
- f) riešenie záťažových situácií v rodine,
- g) spoluprácu v tíme odborníkov.

Po ukončení prípravy centrum vypracuje zhodnotenie prípravy v písomnej podobe, ktorého súčasťou je najmä:

- a) zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie informácií podľa odseku 1 písm. a) a zhodnotenie spolupráce pri nácviku podľa odseku 1 písm. b) počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- b) zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- c) záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

V prípade, že záujemca/fyzická osoba ukončí prípravu v jej priebehu, písomné zhodnotenie sa nevypracuje vôbec.

Ďalšie informácie k príprave profesionálnych náhradných rodičov

Odporúčaný počet záujemcov/fyzických osôb o prípravu na vykonávanie PNR:

- 5-12 osôb.
- Dĺžka trvania prípravy: ukončenie najneskôr do 3 mesiacov /časový fond 60 resp. 80 hodín/ od kedy začala príprava.
- Odporúčaný pomer k rozvrhnutiu časofondu:
 - poskytnutie základných informácií 40 %
 - nácvik praktických zručností 60 %
- Pri uzavretí Dohody o realizácii prípravy sa záujemcovi poskytne podrobnejší obsah prípravy a metodická príručka pre profesionálneho náhradného rodiča.

Časový harmonogram začiatku príprav na profesionálnu náhradnú starostlivosť:

Centrum pre deti a rodiny Martin a Centrum pre deti a rodiny Necpaly, budú realizovať prípravu na profesionálnu náhradnú starostlivosť spoločne 2x ročne v dohodnutých termínoch.

UVEDENIE ROZSAHU HODÍN POČAS DŇA A DNÍ V TÝŽDNI, POČAS KTORÝCH CENTRUM VYKONÁVA OPATRENIA AMBULANTNOU FORMOU A TERÉNNOU FORMOU

Pondelok :	07,00 hod. – 15,00 hod. terénna sociálna práca
Utorok :	09,00 hod. – 17,00 hod. ambulantná/terénna sociálna práca
Streda:	07,00 hod. – 15,00 hod. terénna sociálna práca
Štvrtok:	07,00 hod. – 15,00 hod. ambulantná/terénna sociálna práca
Piatok:	07,00 hod. – 15,00 hod. terénna sociálna práca

Obedná prestávka počas pracovného týždňa je v čase od 12.00 hod. – 12,30 hod.

OPIS TVORBY A VYHODNOCOVANIA ČIASTKOVÝCH PLÁNOV INDIVIDUÁLNEHO PLÁNU ROZVOJA OSOBNOSTI DIEŤAŤA, OPIS TVORBY A VYHODNOCOVANIA INDIVIDUÁLNEHO PLÁNU ODBORNEJ PRÁCE S DIEŤAŤOM A JEHO RODINOU ALEBO PLÁNU ODBORNEJ PRÁCE S PLNOLETOU FYZICKOU OSOBOU

Centrum vypracúva **Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (IPROD)**, ktorého súčasťou je plán sociálnej práce s dieťaťom, plán výchovnej práce s dieťaťom a hlavné úlohy psychologickéj činnosti psychológa centra. Centrum vypracúva individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (IPROD), v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, obcou alebo v spolupráci s akreditovaným subjektom. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa sa vyhodnocuje podľa potrieb dieťaťa a rodiny. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa a plán sociálnej práce s dieťaťom musia byť v súlade a musia na seba nadväzovať. Cieľ sociálnej práce s dieťaťom, cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti

dieťaťa a cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a ďalšími fyzickými osobami, ktorý určí orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a centrum spoločne, je rovnaký a jeho plnenie sa hodnotí centrom a orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v určených termínoch. Ciele čiastkových plánov a hlavné úlohy psychologickéj činnosti nadväzujú na cieľ individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa.

Dôležitým zdrojom pri vypracúvaní IPRoDu, v časti výchovnej práce s dieťaťom je diagnostická správa o dieťaťi, ktorá pozostáva z psychologickéj správy, pedagogickéj správy, zdravotnej správy a odporúčaní. Tieto sa venujú potrebám dieťaťa a prognóze vývinu.

Súčasťou IPRoD je okrem plánu sociálnej práce, plánu výchovnej práce aj stanovenie hlavných úloh psychologickéj činnosti psychológa centra.

A. Plán sociálnej práce sa vypracúva v spolupráci s orgánom SPODaSK. V pláne sa stanovujú ciele na zlepšenie životnej situácie dieťaťa a jeho rodiny, konkrétne úlohy na dosiahnutie týchto cieľov, ako aj subjektu, ktorý je zodpovedný za plnenie úloh. Súčasťou plánu sociálnej práce je plán prípravy na osamostatnenie sa mladého dospelého spracovaný najmenej rok pred dovŕšením plnoletosti dieťaťa, ktorý obsahuje najmä spôsob zabezpečenia si ďalšieho bývania.

Súčasťou IPRoD je stretávanie sa s biologickými rodičmi alebo inými blízkymi osobami. Ak blízka osoba dieťaťa, alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa má záujem, aby sa dieťa opakovane krátkodobu zdržiavalo mimo centra v jej prítomnosti, je povinná absolvovať informačné poradenstvo v ustanovenom rozsahu. Záznam o poskytnutí informačného poradenstva je súčasťou spisovej dokumentácie dieťaťa. Plán musí smerovať k riešeniu budúcnosti dieťaťa, a to návratom do pôvodného rodinného prostredia alebo do náhradného rodinného prostredia, keďže ústavná starostlivosť je považovaná za dočasné a krajné riešenie náhradnej starostlivosti o dieťa. V prípade, že návrat do biologickej rodiny dieťaťa nie je možný, cieľom plánu sociálnej práce je zabezpečenie náhradnej rodinnej starostlivosti /NRS/.

B. Plán výchovnej práce s dieťaťom

- Rozpracúva IPROD na krátkodobé, konkrétne ciele a postupy. Vyhodnocuje sa v naplánovaných termínoch, tie sú stanovené individuálne a vychádzajú z potrieb dieťaťa. Vďaka tomu je flexibilný, schopný reagovať na aktuálnu situáciu dieťaťa.
- Je nástrojom tímovej spolupráce pri odbornej pomoci dieťaťu so špeciálnymi potrebami.
- Vychádza predovšetkým zo sociálnej správy o dieťaťu, ktorá obsahuje anamnézu rodiny, anamnézu dieťaťa a dôvod nariadenia opatrenia.

Plán výchovnej práce pomáha vychovávateľom a profesionálnym náhradným rodičom uchopiť rozvoj dieťaťa komplexne a aktívne. Prostredníctvom neho dokážu vychovávatelia, profesionálni rodičia, a ostatní odborní pracovníci, pomáhajúci dieťaťu, nasmerovať svoje pôsobenie na dieťa tak, aby boli schopní dieťa sprevádzať v procese nápravy jeho vzťahu k sebe samému i k svojmu okoliu. Sprevádzať v zmysle vyladenia sa na potreby dieťaťa a ich uspokojovania, s využitím odborných kompetencií. Vychovávateľ a profesionálny náhradný rodič aktívne vedie výchovný proces tak, aby dieťa reagovalo na jeho podnety, nie naopak.

Plán výchovnej práce je dôležitý aj pre dieťa samotné. Prostredníctvom spoluúčasti na jeho tvorbe a vyhodnocovaní je zapojené do toho, čo sa s ním deje. Stáva sa tak zodpovedným za svoju budúcnosť. Samozrejme v miere, ktorá je primeraná jeho veku a schopnostiam.

C. Hlavné úlohy psychologickkej činnosti psychológa centra

Psychológ každý rok vypracuje plán psychologickkej starostlivosti o dieťa, a to na základe odbornej psychodiagnostiky dieťaťa alebo na základe úloh vyplývajúcich z prípadových konferencií, resp. z porád zariadenia.

Plán psychologickkej starostlivosti sa vypracováva najdlhšie na obdobie jedného roka, zvyčajne od 1. septembra daného roka do 31. augusta nasledujúceho roka a tento plán je súčasťou IPROD-u.

Z plánu psychologickkej starostlivosti o dieťa vyplynú konkrétne úlohy pre prácu psychológa s dieťaťom.

Plán psychologickkej činnosti s dieťaťom zahŕňa nasledujúce aktivity:

I. Individuálna práca s dieťaťom:

- A. skríning psychického a emočného stavu dieťaťa
- B. psychologické poradenstvo (vrátane profesijného poradenstva, individuálna prevencia)
- C. individuálna psychoterapia (vrátane bazálnej či podpornej) – zabezpečí zariadenie SPODaSK interne, resp. externou formou.

II. Skupinové aktivity:

- A. preventívne aktivity
- B. sociálno-psychologický výcvik (SPV)

III. Iné:

– psychologické aktivity s ďalšími osobami (napr. poradenstvo alebo odborná konzultácia vychovávateľom – profesionálnemu rodičovi, poradenstvo alebo psychoterapia biologickému rodičovi, príbuznému dieťaťa). Patrí sem aj rodinné a párové poradenstvo.

Centrum pre deti a rodinu vypracúva aj plán špeciálno – pedagogickej starostlivosti pre deti, ktoré sú umiestnené v centre na základe pobytového opatrenia súdu

- ročný individuálny plán klienta so ŠVVP (od 1. septembra daného roku do 31. augusta nasledujúceho roku), ktorý je v starostlivosti špeciálneho pedagóga
- ročný plán klienta vyhodnocuje špeciálny pedagóg dvakrát ročne (k 31. januáru a k 31. augustu príslušného roka) a je súčasťou IPROD-u,

Špeciálny pedagóg participuje podľa potreby na **pláne výchovnej práce s dieťaťom**. Prostredníctvom vyhodnocovania plánu dostáva spätnú väzbu od pedagogických zamestnancov a profesionálnych náhradných rodičov o tom:

- ako sa realizujú ich odporúčania pre prácu s dieťaťom,
- v čom sa dieťa prejavuje stabilne,
- čo ešte treba u dieťaťa rozvíjať,
- ako reaguje na terapiu/poradenstvo,
- ako sa prejavuje v bežných situáciách,
- aké sú jeho vzťahy (k súrodencom, rodičom, iným osobám), emočné reakcie a pod.

PODMIENKY PRE ZÁUJMOVÚ ČINNOSŤ, ŠPORTOVÚ ČINNOSŤ, KULTÚRNU ČINNOSŤ, REKREAČNÚ ČINNOSŤ A PREJAVOVANIE NÁBOŽENSKÉHO VYZNANIA A VIERY

Cieľom záujmovej činnosti je zabezpečenie aktívneho, kvalitného, bezpečného a zmysluplného trávenia voľného času detí a mládeže, rozvoj životných zručností, kompetencií, schopností, znižovanie výskytu sociálno-patologických javov a rizikového správania a podpora budovania vzájomných kontaktov a akceptácie medzi deťmi a mládežou z rôznych skupín.

Podmienky pre záujmovú činnosť: V blízkosti centra majú deti možnosť navštevovať Základnú umeleckú školu (hudobná výchova, výtvarná výchova, dramatická výchova), vyplňanie voľného času detí v Centre prostredníctvom dobrovoľníkov (na základe dohody). Profesionálne náhradné rodiny zabezpečujú voľnočasové aktivity deťom v rámci svojho bydliska.

Podmienky pre športovú činnosť: Možnosť navštevovania športových klubov ako je futbalový, hokejový, plavecký, hádzanársky, tanečný, volejbalový. V blízkosti sa nachádza Základná škola so zameraním na športovú činnosť detí.

Podmienky pre kultúrnu činnosť: Deti majú možnosť navštevovať kultúrne podujatia v prírodnom kine, zúčastňovať sa na podujatiach organizovaných mestom Martin na námestí, v blízkosti sú dve kiná, Slovenské komorné divadlo, Matica slovenská (poznávanie národných dejín, kultúry a vzťah k národným tradíciám), Slovenské národné múzeum (najväčšia kultúrna inštitúcia na Slovensku), Múzeum Andreja Kmeťa, Múzeum Martina Benku, Múzeum slovenskej dediny, kde sa organizujú tematické kultúrne podujatia a ktorého súčasťou je aj Múzeum kultúry Rómov na Slovensku. Deti sa aktívne zúčastňujú aj rôznych kultúrnych, rekreačných a športových podujatí prostredníctvom Úsmevu ako dar, n.o.

Podmienky pre rekreačnú činnosť: Deti môžu navštevovať kúpalisko, plaváreň, Aquapark v Turčianskych Tepliciach, absolvovať turistické výlety do prírody Malej Fatry a Veľkej Fatry, spoznávať kultúrne pamiatky mesta Martin a okolia, pobyty v táboroch.

Prejavovanie náboženského vyznania a viery: Centrum pre deti a rodiny akceptuje vieru dieťaťa. U detí, ktorých rodičia to písomne dovoľujú, je možnosť pokrstenia detí, vedenia ich k viere, tak v centre, ako i v profesionálnych náhradných rodinách.

OPIS ZABEZPEČENIA ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI DEŤOM A PLNOLETÝM FYZICKÝM OSOBÁM, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ POBYTOVÉ OPATRENIA V CENTRE

Pri dochádzaní za lekármi deti sprevádzajú prioritne pracovníci samostatne usporiadanej skupiny. Ak nie je možné zabezpečiť doprovod pracovníkmi samostatne usporiadanej skupiny, ku lekárovi je s deťmi vyslaný niektorý z členov odborného tímu.

Profesionálny náhradný rodič je splnomocnený vo vzťahu k zdravotníckym zariadeniam na zastupovanie dieťaťa vo všetkých veciach týkajúcich sa bežných úkonov súvisiacich so zdravotnou starostlivosťou ku konkrétnemu zverenému dieťaťu.

Zdravotná starostlivosť poskytovaná deťom na špecializovaných samostatných skupinách pre deti s ŤZP je zabezpečovaná zdravotníckymi pracovníkmi v povolani sestra.

Podľa zdravotného stavu dieťaťa a na odporúčanie pediatra zabezpečujeme deťom zdravotnú starostlivosť v odborných ambulanciách, ktoré sú umiestnené v blízkosti centra: neurologická, alergologická, urologická, nefrologická, endokrinologická, kardiologická, pneumologická, hematologická, ortopedická, psychiatrická, ambulancia pre rizikových novorodencov, rehabilitačné jasle, ARO, gastroenterologická, neurochirurgická, chirurgická, očná, plastickej chirurgie, ambulancia chronických rán, genetická, ORL, zubná, úrazová, dermatovenerologická.

Centrum sídli v centre mesta Martin, v blízkosti Polikliník a Univerzitnej nemocnice.

Ak zdravotný stav dieťaťa vyžaduje špeciálnu starostlivosť, navštevuje odborné ambulancie: Detské kardiocentrum Bratislava, Ortopedická ambulancia Žilina, Detská neurologická ambulancia v Bratislave.

Centrum má vytvorené podmienky na individuálne vzdelávanie dieťaťa na lôžku a má zriadenú školskú triedu na účely plnenia povinnej školskej dochádzky a prípravy na povolanie, ak to vyžaduje zdravotný stav dieťaťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou. Zdravotnú starostlivosť v Centre zabezpečuje externý pediater v priestoroch svojej ambulancie.

OPIS ZABEZPEČENIA ŠKOLSKEJ DOCHÁDZKY A PRÍPRAVY NA POVOLANIE DETÍ A PLNOLETÝCH FYZICKÝCH OSOB DO 25 ROPKOV VEKU PO UKONČENÍ POBYTOVÉHO OPATRENIA SÚDU NADOBUDNUTÍM PLNOLETOSTI DIEŤAŤA, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ POBYTOVÉ OPATRENIA V CENTRE

Každé dieťa, ktoré je prijaté do Centra má zabezpečované vzdelávanie v systéme materských škôl, základných škôl a stredných škôl prednostne v okolí Mesta Martin. Mimo Martina deti študujú v prípadoch, ak nie je odborná škola v meste Martin, študujú na internátnych školách, napr. v Levoči (zrakovo postihnuté deti), v Kremnici (sluchovo postihnuté deti) s ohľadom na ich zdravotný stav. Prípravu na školské vyučovanie zabezpečujú pravidelne vychovávatelia. Ak má dieťa diagnostikované poruchy učenia, v dôsledku ktorých je integrovaný v bežnej triede, ďalej dieťa, ktoré má nedostatky vo vedomostiach alebo potrebuje doučovanie, prípravu na vyučovanie v súlade s Individuálnym plánom rozvoja osobnosti dieťaťa zabezpečuje aj špeciálny pedagóg Centra. Za účelom dosiahnutia kvalitných výsledkov v škole sa vychovávateľ zúčastňuje rodičovských združení a návštev v škole aj bez pozvania.

Príprava na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb podľa zvoleného odboru sa uskutočňuje podľa výberu dieťaťa. Realizuje sa podľa zvoleného odboru, podľa výberu školy dieťaťa a po súhlase zákonného zástupcu. Pri výbere strednej školy participuje výchovný poradca školy. Základná školská dochádzka v PNR sa realizuje v mieste alebo blízkosti trvalého bydliska PNR.

OPIS PRÁV DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE A OPIS PRÁV RODIČA DIEŤAŤA A INÝCH BLÍZKYCH OSÔB DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE VRÁTANE:

1. spôsobu, akým dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia pobytovou formou v centre, môže udržiavať kontakt s rodičom, ďalšími príbuznými a osobami, ku ktorým má blízky vzťah

Dieťa, pre ktoré je v centre vykonávané pobytové opatrenie súdu, má právo stretávať sa s rodičom, ak nebolo rozhodnutím súdu ustanovené inak. Centrum, orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a obec poskytujú dieťaťu a jeho rodičovi pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí, na rozvoj a úpravu ich vzájomných vzťahov a na úpravu ich rodinných pomerov.

Centrum dohodne s rodičom dieťaťa a s dieťaťom, ktoré je schopné vyjadriť svoj názor, miesto, čas, rozsah a spôsob stretávania sa s prihliadnutím na potreby dieťaťa a možnosti a schopnosti rodiča dieťaťa. Ak je to v záujme dieťaťa nevyhnutné, centrum je oprávnené:

- a) určiť, že rodič dieťaťa sa nemôže stretnúť s dieťaťom, dôvod takéhoto určenia musí byť zaznamenaný v spisovej dokumentácii dieťaťa a musí byť oznámený súdu a orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na účel hodnotenia účinnosti pobytového opatrenia súdu,
- b) určí, že rodič dieťaťa sa môže stretnúť s dieťaťom:
 1. len za prítomnosti zamestnanca centra, ktorý môže poskytnúť dieťaťu a rodičovi potrebnú pomoc na uľahčenie priebehu stretnutí,
 2. len v centre, ktoré na tento účel utvára vhodné podmienky,
 3. mimo centra, v územnom obvode obce, v ktorej je sídlo centra, v ktorej je dieťa umiestnené,
 4. na inom mieste vhodnom alebo vytvorenom na účel stretávania sa dieťaťa s jeho rodičom,
- c) umožniť dieťaťu pobyt s rodičom mimo centra.

2. spôsobu, akým sa dieťa, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v centre, môže obrátiť aj bez vedomia centra na orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, verejného ochrancu práv, komisára pre deti, komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, súd alebo prokuratúru

Deti aj mladí dospelí získavajú informácie aj prostredníctvom iných inštitúcií napr. Okresného riaditeľstva policajného zboru v rámci preventívnych aktivít. Centrum spolupracuje aj s koordinátorkou ochrany detí pred násilím, ktorá pôsobí v rámci Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Martin. Deti majú možnosť získať informácie o rôznych organizáciách, ktoré pomáhajú deťom (Linka detskej dôvery, bezplatná telefonická linka Ústredia práce sociálnych vecí a rodiny Bratislava a pod.) a rady aj prostredníctvom letákov, brožúrok, ktoré sú umiestnené na závesnej tabuli vo vestibule („Práva povinnosti očami detí“) v centre.

3. podmienok doručovania pošty, prístupu na internet a používania mobilného telefónu

Dieťaťu je umožnené prijímať aj odosielať poštu korešpondenčnou formou. V prípade, že im príde list alebo balíček otvára sa za prítomnosti dieťaťa, na prečítanie listu sa dieťaťu umožní súkromie. Dieťa má prístup aj k pevnému internetu v stanovenom čase, prístupové heslo do počítača na skupine zadáva vychovávateľ. Centrum dbá o to, aby boli zablokované internetové stránky s obsahom sexuálnych a násilných materiálov. Používanie osobného mobilného telefónu v centre je dieťaťu povolené, avšak dieťa informujeme o zásadách používania mobilného telefónu, ktorými eliminujeme škodlivé vplyvy na psychiku a jeho zdravie. Deťom je vysvetľované, že mobilný telefón je prostriedok, ktorý uľahčuje komunikáciu a nie je hračkou. Jednou z ďalších tém je oboznamovanie dieťaťa s obťažovaním a šikanovaním prostredníctvom mobilnej komunikácie. Zároveň dbáme na to, aby malo dieťa vedomosť, že nemá obťažovať ostatných ľudí prostredníctvom anonymných hovorov, či správ ani nahrávať či fotografovať ľudí bez ich vedomia. Deti upozorňujeme na to, že tiesňové linky slúžia ľuďom, ktorí potrebujú naliehavú pomoc a ich zneužívaním môžu spôsobiť problémy sebe a predovšetkým tým, ktorí sú v núdzi.

Deti a mladí dospelí v centre majú okrem vyššie uvedeného právo:

- na kvalifikovanú všestrannú starostlivosť, kvalifikovanú odbornú pomoc zamestnancov centra
- na stabilné prostredie, majú možnosť vytvárať si blízke citové vzťahy s rovesníkmi aj dospelými osobami v centre

- na plánovanú budúcnosť – sanácia rodiny, náhradná rodinná starostlivosť, osamostatňovanie
- na ochranu v prostredí centra pred šikanovaním, zneužívaním a násilím
- na súkromie
- na zachovanie, obnovenie a zlepšovanie kontaktu s rodičmi, súrodencami, príbuznými a blízkymi osobami
- na vzdelanie podľa svojich schopností a na výber strednej, respektíve vysokej školy
- na rozvoj svojich schopností, zručností a nadania
- na zdravý životný štýl (stravovanie, rekreačná činnosť)
- na starostlivosť o telesné a duševné zdravie
- na spolurozhodovanie o svojom živote, vo všetkých rozhodnutiach, ktoré sa týkajú ich osoby alebo rodiny
- požiadať o pomoc pri ochrane svojich práv a to platí aj vtedy, ak dieťa nemôže vzhľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť požiadať o pomoc samo, ale prostredníctvom tretej osoby

Zákonný zástupca dieťaťa má právo:

- udržiavať kontakt s dieťaťom ak nebolo rozhodnuté súdom inak,
- má právo na informácie o svojom dieťati (školská dochádzka, vzdelávacie výsledky, zdravotný stav, správanie dieťaťa ...)

OPIS POVINNOSTÍ DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE, A OPIS POVINNOSTÍ RODIČA DIEŤAŤA A INÝCH BLÍZKYCH OSÔB DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE, VRÁTANE PODMIENOK NÁVŠTEV V CENTRE TAK, ABY NÁVŠTEVY NENARÚŠALI PROGRAM CENTRA

1. Deti prejavujú zamestnancom úctu a rešpekt. Vzájomné nezhody riešia slušným spôsobom, bez používania vulgarizmov.

2. Deti majú povinnosť plniť úlohy naplánované v individuálnom pláne rozvoja osobnosti dieťaťa, s úlohami sú oboznámené a sú v prospech ich vývinu.
3. Deti majú povinnosť dodržiavať režim dňa a pravidlá ustanovené v skupine a v centre v zmysle vnútorného poriadku. Zamestnanci skupiny vytvárajú pravidlá skupiny spoločne s deťmi.
4. Deti majú povinnosť spolupracovať s vychovávateľmi na ochrane svojho zdravia a bezpečia v súlade s článkami vnútorného poriadku centra
5. Deti majú povinnosť osobnou pomocou sa podieľať na spoločných potrebách skupiny (upratovanie, príprava stravy a pod.).
6. Plnenie si povinnej školskej dochádzky.

Návštevy rodičov v centre musia prebiehať tak, aby neboli obmedzované práva ostatných detí v samostatnej skupine. Všetky návštevy bez výnimky prebiehajú výhradne v spoločenských priestoroch, čím nie je dotknuté právo detí na súkromie. Termín návštevy rodičov je dopredu dohodnutý so sociálnou pracovníčkou. Ak rodičia prídu neohlásení dĺžku návštevy určí službukonajúci zamestnanec. Na dĺžke návštevy blízkej osoby a priateľov detí a mladých dospelých sa dopredu dohodne službukonajúci vychovávateľ s návštevou tak, aby nebolo obmedzené plnenie denných úloh v rámci režimu dňa. Ak je to vhodné môže centrum v súlade s individuálnym plánom rozvoja osobnosti dieťaťa umožniť dieťaťu pobyt u rodičov. Rodičia oznamujú svoj záujem o pobyt dieťaťa v domácom prostredí písomnou formou 5 dní vopred. Centrum v súlade s opatreniami v individuálnom pláne rozvoja osobnosti dieťaťa rozhodne o poskytnutí príspevku na stravu, ktorý zodpovedá dennej stravnej jednotke. Vychovávateľ pred odchodom dieťaťa odovzdá rodičom plán činnosti pre rodinu, v ktorom sú zaznamenané úlohy pre dieťa aj rodičov ako aj výchovné usmernenia pre rodičov. Na konci plánu činnosti pre rodinu, rodičia písomne zhodnotia pobyt dieťa v ich domácom prostredí a rovnako tak aj službukonajúci vychovávateľ písomne zhodnotí stav dieťaťa po príchode z rodiny do centra. Zamestnanci centra majú právo odmietnuť návštevu dieťaťa, ak sa táto návšteva správa hrubým spôsobom, porušuje zákaz o fajčení, je preukázateľne pod vplyvom alkoholu alebo iných návykových látok alebo odmieta rešpektovať režimovú činnosť. O tejto skutočnosti musia informovať riaditeľa centra a vykonať záznam o mimoriadnej udalosti.

Dieťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, sa môže zdržiavať mimo centra len so súhlasom centra. Centrum vedie záznam, v ktorom je uvedený dátum a čas odchodu dieťaťa z centra, dátum a čas návratu dieťaťa do centra, meno, priezvisko a bydlisko fyzickej osoby, ktorá dieťa preberá, miesto pobytu dieťaťa alebo miesto, na ktorom sa dieťa bude zdržiavať. Centrum sleduje a zaznamenáva vplyv pobytu dieťaťa mimo centra na jeho psychický vývin, fyzický vývin a sociálny vývin.

Ak centrum umožnilo dieťaťu pobyt mimo centra a dieťa sa v určenom čase do centra nevrátilo, centrum je povinné bezodkladne vyzvať rodiča dieťaťa, aby do 24 hodín od vyzvania zabezpečil návrat dieťaťa do centra.

Ak blízka osoba dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorá je dieťaťu známa, má záujem, aby sa dieťa opakovane krátkodobo zdržiavalo mimo centra v jej prítomnosti, je povinná absolvovať informačné poradenstvo v ustanovenom rozsahu.

TAXATÍVNY OPIS VÝCHOVNÝCH PROSTRIEDKOV, KTORÉ JE MOŽNÉ ULOŽIŤ ZA NADODRŽANIE POVINNOSTÍ, VRÁTANE ČASU ICH TRVANIA A MOŽNOSTÍ PREHODNOTENIA VÝCHOVNÉHO PROSTRIEDKU, AK S JEHO POUŽITÍM DIEŤA ALEBO PLNOLETÁ FYZICKÁ OSOBA, PRE KTORÉ SA VYKONÁVAJÚ OPATRENIA V CENTRE, NESÚHLASIA

Výchovné prostriedky v centre zvolí vždy službukonajúci výchovný pracovník podľa typu priestupku, veku dieťaťa, intelektu.

Všetky porušenia sa zaznamenávajú na tlačivo „Zápis o mimoriadnej udalosti“, kde sa stručne a výstižne napíše záznam o mimoriadnej udalosti - priestupku, ktorý sa dá podpísať dieťaťu a zároveň je v zápise navrhnutá sankcia za nevhodné správanie. Zápis píše službukonajúci pracovník. O všetkých mimoriadnych udalostiach je informovaná riaditeľka centra, ktorá zároveň uvedený záznam podpisuje.

Opatrenia sú výchovným pracovníkom zvolené podľa veku, schopností a záujmov detí, prípadne podľa toho, ktoré opatrenie sa v minulosti pre dieťa ukázalo ako účelné.

Dieťa aj rodič má právo vyjadriť súhlas, nesúhlas s opatrením. V prípade, že rodič s opatrením nesúhlasí, môže byť toto po prehodnotení odborného tímu a so súhlasom riaditeľa zmenené.

V centre sa pri opakovanom nežiaducom správaní detí stretne odborný tím centra. Hľadajú sa možné príčiny nežiaduceho správania dieťaťa. Následne sa v prítomnosti dieťaťa odhaľujú sa príčiny a rozoberajú dôsledky takehoto správania. Z tejto porady vyplývajú úlohy pre dieťa, ale aj odborný tím. Tieto úlohy sa pravidelne vyhodnocujú. Ak sa nežiaduce správanie ďalej nevyskytuje, pravidelné stretnutia sú ukončené. V prípade, že nežiaduce správanie pretrváva, prehodnotí sa možnosť inej odbornej pomoci. Pravidelné vyhodnotenia za účasti dieťaťa majú veľký význam.

Výchovný pracovník samostatne usporiadanej skupiny môže rozhodnúť o:

- Ústnom napomenutí /individuálnom/skupinovom/
- Ospravedlnenie sa za nevhodné správanie /individuálne/verejnú/
- Obmedzení času vychádzky
- Obmedzení času tráveného na PC
- Obmedzení času pozerania TV
- Skrátení vreckového /v zmysle zákona/
- Zadržanie mobilného telefónu /dieťaťu je umožnený kontakt s rodičmi a blízkymi osobami prostredníctvom služobného telefónu/
- Nepovolení výletu, exkurzie, prípadne inej akcie organizovanej centrom/školou
- Pridaní pracovnej činnosti domácich prác
- Vykonanie inej aktivity v prospech skupín
- Vykonanie iného dobrého skutku /podľa možností dieťaťa/
- Vyrobenie prezentov určených na reprezentáciu centra
- Vytvorenie projektu na dohodnutú tému
- Prečítanie knihy podľa vlastného výberu, vyhodnotenie obsahu

Čas trvania určí v zápise o mimoriadnej udalosti výchovný pracovník, podľa závažnosti priestupku, veku dieťaťa, jeho schopností.

Čas trvania uloženého výchovného opatrenia nesmie prekročiť 1 mesiac.

SPÔSOB POSKYTOVANIA VRECKOVÉHO

Centrum poskytuje vreckové a vecné dary:

1. dieťaťu, pre ktoré je vykonávané pobytové opatrenie súdu (o nariadení neodkladného opatrenia, uložení výchovného opatrenia, o nariadení ústavnej starostlivosti)
2. mladému dospelému

Dieťaťu je vyplácané vreckové každý mesiac. Prevzatie vreckového a výdaj vlastnoručne podpíše dieťa do knihy vreckového. Vreckové v profesionálnej náhradnej rodine vypláca profesionálny náhradný rodič. Vreckové pre dieťa, ktoré je umiestnené v profesionálnej náhradnej rodine, zasiela centrum na osobný účet profesionálneho náhradného rodiča. Ten odovzdá dieťaťu sumu vreckového, dieťa zároveň podpíše prevzatie vreckového.

O spôsobe využitia vreckového rozhoduje dieťa, dieťaťu musí byť poskytnutá potrebná pomoc zohľadňujúca jeho vek a rozumovú vyspelosť. Ak je to vhodné alebo účelné, vreckové možno poskytnúť dieťaťu vo viacerých čiastkach v mesiaci, alebo so súhlasom dieťaťa možno vreckové dieťaťa alebo jeho časť uschovať na určitý čas. Výnimočne možno z dôvodu výchovného pôsobenia poskytnúť dieťaťu vreckové v nižšej sume ako určenej sume. Rozdiel medzi poskytnutým vreckovým a vreckovým, ktoré sa malo dieťaťu v mesiaci poskytnúť, sa poskytne v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom sa vreckové poskytlo v nižšej sume. Detský domov poskytne vreckové v mesačnej výške zníženej o prepočítanú dennú výšku vreckového za každý deň, ktorý sa dieťa zdržiavalo úmyselne bez súhlasu mimo detského domova. Pri pokynutí vreckového dieťaťu vo viacerých čiastkach v mesiaci, alebo jeho úschove na určitý čas, musí byť dieťaťu primeraným spôsobom vysvetlený dôvod, pre ktorý sa vreckové poskytne vo viacerých čiastkach alebo v nižšej sume, a musí sa umožniť dieťaťu s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť svoj názor na takéto poskytovanie vreckového. Z vreckového možno so súhlasom dieťaťa tvoriť úspory, ktoré sa ukladajú na vkladnú knižku dieťaťa alebo osobný účet dieťaťa. Súhlas dieťaťa s tvorením úspor musí byť získaný spôsobom primeraným veku a rozumovej vyspelosti dieťaťa. Ak dieťa prejaví záujem o šetrenie na dôležité udalosti, navrhnutú čiastku si dieťa uschová u vychovávateľa alebo v pokladni vreckového v centre.

OPIS POSTUPU V RIZIKOVÝCH SITUÁCIÁCH PRE DIEŤA ALEBO PLNOLETÚ FYZICKÚ OSOBU, PRE KTORÉ SA VYKONÁVA POBYTOVÉ OPATRENIE V CENTRE, VRÁTANE POSTUPU PRI NEDOVOLENOM OPUSTENÍ CENTRA DIEŤAŤOM, PRI ÚRAZE DIEŤAŤA ALEBO PLNOLETEJ FYZICKEJ OSOBY, VÁŽNYCH NEZHODÁCH MEDZI DEŤMI A DEŤMI A ZAMESTNANCAMI CENTRA.

Mimoriadnou udalosťou sa rozumie predovšetkým situácia, pri ktorej dieťa aktívne ohrozuje seba, alebo ostatné deti či zamestnancov CDR. Mimoriadna situácia môže mať podobu sebapoškodzovania, útoku na iné dieťa, zamestnanca CDR, inú osobu alebo na budovy a zariadenia a to všetko spravidla v afektívnom stave dieťaťa. Mimoriadnou udalosťou je tiež útek dieťaťa zo skupiny, alebo závažné zranenie dieťaťa. Zamestnanec v službe okamžite rieši vzniknutú mimoriadnu udalosť, v závislosti od jej povahy rozhoduje o prizvaní rýchlej zdravotnej pomoci, polície, prípadne iných zložiek s cieľom zvládnuť túto situáciu. Pri vzniku mimoriadnej udalosti zamestnanec vykonáva činnosti v závislosti od charakteru mimoriadnej udalosti.

Zamestnanec centra pri vzniku rizikovej udalosti je povinný bezodkladne upovedomiť o jej vzniku nadriadeného zamestnanca a vždy vzniknutú rizikovú udalosť oznámiť riaditeľke centra. V čase jej neprítomnosti je nutné informovať zástupkyňu centra, riaditeľku následne informovať telefonicky, resp. e-mailom.

Všetky rizikové udalosti a havárie sa oznamujú zriaďovateľovi - Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bratislave.

Rizikové situácie v centre

- rizikovou situáciou rozumieme predovšetkým situáciu, pri ktorej dieťa aktívne ohrozuje seba alebo ostatné deti, príp. zamestnancov centra/ PNR.
- môže mať podobu sebapoškodzovania, útoku na iné dieťa, zamestnanca centra, PNR, inú osobu alebo poškodzovanie majetku zariadenia, budovy zariadenia, priestorov PNR. Uvedené skutočnosti sa odohrávajú spravidla v afektovom stave dieťaťa. Rizikovou udalosťou je taktiež útek dieťaťa zo zariadenia.

- Službukonajúci vychovávateľ /profesionálny náhradný rodič okamžite rieši udalosť, v závislosti od jej povahy rozhoduje o privolaní RZP, polície, prípadne iných zložiek s cieľom zvládnuť vzniknutú situáciu.

Mimoriadne udalosti:

1. Mimoriadne nevhodné a agresívne správanie detí

- a) útok dieťaťa na iné dieťa, prípadne inú osobu
- b) sebapoškodzovanie dieťaťa
- c) závažné zranenie dieťaťa
- d) poškodzovanie budovy alebo zariadenia, priestorov PNR zväčša v afektívnom záchvate

2. Útek dieťaťa

3. Havária a porucha na technickom zariadení

4. Požiar v priestoroch centra / domácnosti PNR prípadne v jeho blízkosti

5. Úrazy s ťažkou ujmovou na zdraví

6. Smrteľné úrazy

Mimoriadne nevhodné a agresívne správanie detí

Za mimoriadne nevhodné a agresívne správanie detí považujeme akékoľvek správanie, ktoré ohrozuje bezpečnosť a zdravie iných detí a dospelých, napríklad fyzické a verbálne útoky na iné deti, vandalizmus.

Plán opatrení pri mimoriadne nevhodnom a agresívnom správaní detí zo strany zamestnancov centra /PNR:

- snažiť sa racionálne a pokojne vzniknutú situáciu vyriešiť,
- vždy zabezpečiť bezpečnosť maloletých detí na skupine ktoré má zamestnanec zverené tak, aby nebola ohrozená ich bezpečnosť a zdravie (maloleté deti presunúť k druhej skupine, požiadať o pomoc spolupracovníka prípadne vykonať iné opatrenie pre ich bezpečnosť),

- vykonať opatrenia na zadržanie dieťaťa s nevhodným alebo agresívnym správaním tak, aby zamestnanec neohrozil svoje zdravie a bezpečnosť ostatných detí,
- podľa charakteru a závažnosti vzniknutej situácie riešiť vzniknutú udalosť privolaním policajnej hliadky,
- ak je k vzniknutej situácii privolaná policajná hliadka, prípadne RZP. Túto skutočnosť je pracovník povinný bezodkladne oznámiť nadriadenému,
- pracovník na skupine sa usiluje o to, aby dieťa netraumatizoval neodborným vypočúvaním, jeho snahou je získať relevantné informácie. Nezakrývať žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla byť nápomocná pri riešení vzniknutého konfliktu,
- všíma si správanie dieťaťa po udalosti, čo môže prispieť na vyhodnotenie situácie a overenie výrokov dieťaťa,
- o každom mimoriadne nevhodnom a agresívnom správaní vyhotoviť písomný záznam s detailným opisom postupu a následného vyriešenia vzniknutej udalosti. Informuje ho o zistených skutočnostiach, ktoré predchádzali a sprevádzali vzniknutú situáciu.
- so zistenými informáciami pracovník narába diskrétno a citlivo, a v prípade potreby ich konzultuje s nadriadeným, odborným tímom, prípadne s inými externými zdrojmi.

Útek dieťaťa

1. Za útek možno považovať svojvoľné opustenie centra bez súhlasu službukonajúceho vychovávateľa, PNR alebo iného zamestnanca centra.
2. Ak centrum umožnil pobyt dieťaťa mimo centra a dieťa sa v určenom čase do centra nevrátilo, centrum je povinné ihneď, najneskôr do 24 hodín vyzvať rodičov dieťaťa alebo osoby blízke dieťaťa, aby do 24 hodín zabezpečili návrat dieťaťa do centra.
3. Ak dieťa, pre ktoré centrum vykonáva opatrenia pobytovou formou, opustí centrum bez súhlasu centra alebo sa do centra nevráti v určenom čase, centrum je povinné túto skutočnosť bezodkladne oznámiť útvaru Policajného zboru, orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, rodičovi dieťaťa, a súdu, ktorý nariadil ústavnú starostlivosť, neodkladné opatrenie alebo uložil výchovné opatrenie, a ak je dieťa žiadateľom o udelenie azylu, centrum je povinné oznámiť túto skutočnosť aj Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky

4. Na zabezpečenie všetkých potrebných údajov o dieťati pre potreby policajného zboru je vychovávateľ / PNR povinný vypracovať vopred tlačivo o úteku a opatriť ho aktuálnou fotkou dieťaťa.
5. Nahlásenie úteku dieťaťa na Políciu zabezpečí vychovávateľ/ PNR, na ktorého pracovnej zmene k úteku došlo.
6. Útek dieťaťa nie je dôvodom na premiestnenie do iného typu zariadenia. V prípade, že je útekmi ohrozené zdravie alebo život dieťaťa alebo ostatných detí, je nutné zvážiť ochranu dieťaťa v uzatvorenom výchovnom systéme na základe rozhodnutia súdu.
7. Útek dieťaťa sa eviduje v Zápise o mimoriadnej udalosti.
8. Sociálna pracovníčka nahlási útek do 24 hodín zriaďovateľovi, príslušnému ÚPSVaR, rodičom a súdu, ktorý nariadil ústavnú starostlivosť, neodkladné opatrenie, výchovné opatrenie

Havária a porucha na technickom zariadení

- vypnúť technické zariadenie na ktorom došlo k havárii alebo poruche
- uzatvoriť hlavné prírodné ventily na rozvodoch médií ktoré spôsobili haváriu alebo poruchu
- privolať obsluhu zariadenia ak je určená
- zabezpečiť bezpečnosť detí podľa danej situácie

Požiar v priestoroch centra / domácnosti PNR prípadne v jeho blízkosti

- vyhlásiť požiarne poplach a vykonať evakuáciu detí do bezpečných priestorov (vstupný vestibul prípadne až vonkajšie priestory podľa situácie)
- privolať Hasičský a Záchraný zbor (HaZZ)
- do príchodu HaZZ podľa možnosti a situácie vykonať opatrenia na zamedzenie šírenia požiaru pomocou použitia hydrantov a hasiacich prístrojov
- po príchode HaZZ podať informáciu o evakuácii a riadiť sa pokynmi veliteľa HaZZ
- zabezpečiť ihneď oznámenie vedúcemu zamestnancovi, riaditeľke a požiarnemu technikovi

Úrazy s ťažkou ujmom na zdraví

- stabilizovať zamestnanca prípadne dieťa poskytnutím prvej zdravotnej pomoci
- privolať rýchlu zdravotnú pomoc
- zabezpečiť ihneď oznámenie

Smrteľné úrazy

- zabezpečiť ihneď oznámenie riaditeľke a bezpečnostnému technikovi

Mimoriadne udalosti a postavenie médií

V prípade záujmu médií o dieťa umiestnené v centre je riaditeľka centra povinná ihneď oznámiť túto skutočnosť zamestnancovi Kancelárie Generálneho riaditeľa Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny oprávnenému ku komunikácii s médiami a súčasne o tejto skutočnosti informuje riaditeľa odboru VOvZ. V prípade zverejnenia obrazového a zvukového záznamu dieťaťa nesmú byť zverejnené jeho osobné údaje.

Riaditeľka centra bezodkladne informuje príslušného prokurátora o tom, že došlo k mimoriadnej udalosti. Zároveň ihneď informuje a zasiela elektronickou poštou záznam o mimoriadnej udalosti, spolu s podaním na prokuratúru riaditeľovi odboru VOvZ Ústredia ÚPSVaR v Bratislave.

Mgr. Alena Matejová
riaditeľka CDR Martin